

De *Acetum Calendula* werd meest in Pesttyden gebruikt. *Lavendula* en *Rosarum* om met natte doeken op het hooft te leggen, rooskoeken te vervogtigen of onder voetpappen te mengen: dese rose eek mengt men ook onder Lavamenten, en *Empl. Diapalme*, om die te diffolveren en tegens eenige ontstekingen te gebruiken. *Sambucinum* gebruikt men tot het eigenste oogmerk, maar is ook bijzonder in de roos, met natte doeken opgeleid.

Acetum Scilliticum.

- ℞. *Radicum scillæ* (Zee-Ajuin) schilfert die in schubben, rijgtze aan een draatje, en laatsze magtig droogen, een pond.
Aceti vini agt pond.

Laatsze als vooren in de zonne staan, doetse door, en bewaartsze tot het gebruik.

Zy verdunt alle slijm in 't lichaam, somtijds tien of twintig droppels in bier gedaan en gedronken.

DERDE AFDEELING.

Van de Syropen, Honing en Rob.

Syrupis aceti.

- ℞. Geklarificeerde zuiker, kooktsze tot de dikte van Tabellen vier pond.

Giet en mengt hier by in een steenen pot

Aceti vini albi, twee pond.

C 7

Laat

Laat dit sonder koken tot een Syroop gebragt worden.

Het zuiker te *Klarificeren* geschied aldus, men neemt de zuiker, en men doet daar soo veel regenwater by, datze genoegzaam kan smelten; neemt dan tot yder pond zuiker twee hoender eyeren. doet daar de doiren uit, slaat het wit met een weinig van 't suikermengsel of kooksel tot schuim, en giet het by uw zuiker, roert het ter degen om, en laat het eens louter opkoken, so sullen de gestremde deeltjes van 't ey de vuilgheit van uw kooksel of zuiker met sig slepen, want die eenigfints met elkander vereenigen; dit giet men dan door een schoone wolle lap, die op een raam gespannen is, dan soo blyft alle vuilgheit daar in sitten, en het kooksel loopt klaar door. Dit werd in alle Syroopen gedaan behalven wanneer sy purgeren. Item niet in de *Syrupus violarum*, *limonum* &c.

De wijze om tot de dikte van Tabellen te koken, ziet hier na, alwaar wy van de Tabellen spreken.

Deze Syroop is felden in gebruik, maar is goed in gordelranken gedaan, wanneer de keel ontfteken is. Item is doorsnijdende, en de verstoppte ingewanden ontstoppende.

Merkt dat men alle Syropen en Apoze-maas of Juleppen van xx tot xxx oncen, van een tot vier oncen gebruiken kan, in een mixtuur van een half tot anderhalf en twee oncen. Voor een *Linctus* tot twee oncen alleen.

leen, of met andere gemengt. De purgerende Syropen geeft men alleen van een dragme tot een once in kinderen, indien 't nodig is, gemengt.

Syrupus succi Acesoſæ.

Neemt geklaarde zuiker, gefuivert als geſegt is, en in dikte van Tabletten gekookt vier pond: mengt daar onder in een ſteene pot ſap van ſuurwing, dat door nederſinken geklaart en doorgegoten is twee pond.

Laat dit ſonder koken tot een Syroop gebracht werden.

Sy doorsnijdt, verdryft de gal en koorsen, peſt, beneemt de hitte der mond en ingewanden.

Syrupus agreſtæ, of Syroop van Verjuis.

℞. Sacchari Clarificati tot een dikte van Tabellen gekookt vier pond.

Giet en mengt daar onder in eene ſteene pot, Verjuis, dat verſch geperft is, ſonder ſout daar by twee pond.

Roert dit met elkander om, en laat het ſonder koken een Syroop werden.

Sy verſlaat alle brand, en brengt alle ſwa-
veligheid, vlugge en vaſte zoutigheid in 't
lighaam t'onder: en daarom goed in heete
koo-

koorfen, gal, pest, heete maag, dorst, bort,
braken en innerlyke ontstekingen,

Op dezelve wyze maakt men ook :

Syrupus Cydoniorum.

Granatorum acidorum.

Limonum.

Merkt aan dat alle Syropen, welke zuur
zyn, of vlugtig, of eenige schoone kleur
hebben met geklaarde zuiker tot de dikte
van Tabellen gekookt, moeten gemaakt wer-
den, anders verliezen zy haar kragt en ko-
leur. Als van de zuure zijn *Syrupus aceti*, *Ace-
tosa*, *Argesta*, *Berberorum*, *Granatorum*, *Acid-
orum*, *Limonum*, *Citri*. Van de vlugge als *Syr-
Cochlearia*, *Fulapii Rosacei*, *Rubi Idei*, *Frago-
rum*, en diergelyke. Van de gekleurde is
Syr. Violarum simplex.

Syrupus Cochlearia.

- ℞. *Sachari Clarificati*; tot een consisten-
tie van Tabellen gekookt vier pond.
Aquæ Stillaticiæ Cochleariæ q. s. twee
pond.

Laat het sonder koken allenxkens al roeren-
de tot een Syroop gebragt werden.

Men gebruikt dezelve in scheurbuik, om
in Dranken of Conserven te doen.

Julapium Rosaceum.

℞. Sacchari clarificati, in consistentie
van tabellen gekookt *twe pond.*

Mengt daar onder al roerende

Aquæ rosarum q. s.

Laat het al roerende sonder koken tot een
dunne Syroop gebragt werden.

Men gebruiktse in hartsterkingen en ju-
lapien, om de kragten wat te herstellen, en
om een goede geur te geven.

Syrupus violarum simplex.

℞. Sacchari tot dikte van tabellen ge-
kookt *twee pond.*

Giet daar by zoo veel infusie van verse
violen als het genoeg is. 't Welk al roeren-
de zonder koken tot een Syroop gebracht
werd.

De wijze om de infusie te maken gaat al-
dus toe: men neemt de beste blauwste en
grootste violen, van welke men de blaauw-
ste blaadjes afplukt, dese slamt men sijn in
een steenen mortier, over welke men soo
veel heet water giet als het genoeg is om de
tinctuur uit te trekken; dit laat men soo
warmtjes sonder koken 24 uren staan toe-
gedekt in een kom of andere verglaasde
nieuwe pot, dan soo perst men het uit
dooreendoek. Zoo de tinctuur nog niet
genoeg uitgetrokken is, slampt menze nog
eens, daar over wat warm water gietende,
dit

dit laat men dan weder wat staan, en perst het uit. Giet dan dese laatste tinctuur eerst by de zuiker en daar na de blauwste, soo hebt gy een seer blauwe Syroop.

Op volgende wijze kan menze ook maken. Neemt de atgeplukte violen, stamp die fijn, perst daar het sap uit, 't geen overig is, stamp wederom met een weinig warm viole water, of bernagie water; laat het eentyd staan, perst dit weder uit, doet dit nog eens, soo hebt gy dry bysondere uitpersingen. Neemt dan de witte broodzuiker, want hoe witer hoe blauwer Syroop: stam en sift die zeer fijn, giet by dese fijn gestampte zuiker uwe laatste tinctuur, laat het wat warm werden op het vuur, op dat de zuiker smelt; gesmolten zijnde, giet daar de middelste tinctuur by, altijd met een tinne lepel omroerende: als de Syroop nu begint kout te werden, sult gy 'er het sap, dat de hoogste tinctuur heeft, onder roeren, soo hebt gy een schoone blaauwe Syroop. Laat dit heel kout worden, en doetse dan in flessen of kannetjes, en bewaartze in de kelder, of men begraaftze wel in d'aard; hoe koelder die gehouden werd hoe beter, want by aldien hy in de winkels geset werd, wort hy paars, en krygt een leelijke smaak.

In plaats van Violen gebruiken sommige de pensen ofte *Viola tricolor*, 't welk niet quaad is. Maar dat men daar 't vergiftige

In.

Indigo by doet , of die van kool-fop maken is niet voor goed te keuren , gelijk sommige Apothekets dat zeer aardig weten te doen.

NB. Sommige drogen de groene huisjes , en gebruiken die in plaats van viole bloemen in de dranken , of zy maken daar haar oly af , dog is niet goed , zijnde de viole blaadjes van veel vlugger en rijpper deelen , dan de agterste huisjens , ook zoo kan men de olye daar zoo blauw niet mede maken . Men kanze lieft bewaren om de *Syr. Violarum compositus* te maken , want het voegt niet qualijk dat men by de bladen de bloemen doet.

De gematigheid deser Syroop , segt men verkoelende te zyn , maar die eenige bloemen knawt , sal wel eenige brandende scherpigheit op de tong gewaar werden , die seker niet na de kouwe kant is . Men is van gevoelen dat dese bloemen eenige sijne deeltjes hebben , trekkende na den Sal armoniak , en daarom niet quaad tegen de droogheit en sprouw der tong , want dese sijnigheit is doordringend , ondoende al die taye en slijmige vogten , als ook in de koorfen onder de juleppen gedaan . Men schrijftze toe de gal te temperen en tegen te gaan .

Syrupus absinthii Compositus.

& Absinthii Romani gedr. ses oncen.

Rosarum rubrarum twee oncen.

Spicæ nardi indicæ drie drachmen.

Ge.

Gestooten zynde laatze vierentwintig uuren weiken in

Witte, oude en riekende wyn,

Gezuikert Quesap *elks drie pondt.*

Kookze op een sagt vuurtjen tot op de helft doetse dan door een doek: mengt by het geklarificeerde doorsijfel.

Geschuimde honing, die tot een dikte gekookt is.

Witte zuiker, *elc een pond.*

Kookise wederom tot de dikte van een Syroop.

Dese Syroop sterkt het bloed, en by gevolg de maag, lever en andere ingewanden; maakt appetyt tot eten, dood de wormen, verdryft de winden en pis, is ook goed in de geelsugt, en verstoppingen. men mengtse in eenige dranken tot een once of twee: of men geeftse een once meer of min, sonder ye's daar by te doen,

Syrupus althææ Fernelii.

℞ Radicum althææ *twee oncen.*

Cicerum rubrorum *een once.*

Rad. Asparagi

Glycyrrhizæ rasæ,

Graminis *aa een half once.*

Laat dese een uur met malkander in regenwater opkoken, doet daar dan by

Uvarum passerum van hare kørrelsgezuivert een *half once.*

Sum-

Summitatum Althææ,
Herb. Adianthi beide soorten,

Malvæ,

Parietariæ,

Pimpinellæ,

Plantaginise, *lks een hand vol.*

Seminum quatuor frigidorum majorum,
minorum, gestooten, *elx
dry drachmen.*

Laat dese wederom te samen een halt uur koken, of tot ontrent een derde van het vogt verkookt is; doet het door een doek, daar by mengende vier pond witte poeder suker, neemt dan het wit van dry hoender eyeren, slaat die tot schuim, mengt daar een weinig van uw kookzel by, roert het dan alles onder een, laat het eens opkoken, giet het dan door een wolle lap, soo sal het vogt daar klaar doorlopen, welke gy tot een dikte van Syroop sult koken, 't welk gy met geduurig wat in een kommetjen te gieten, ligtelijk oordeelen sult, wanneer het koud geworden is. Onder het koken van de Syroop, moet men gedurig het schuim afnemen.

Dese Syroop is openende ontrent alle ingewanden, drijft de etter en graveelig sand uit de nieren, stift de pijn in de nieren, en bematigt de hitte pis. Sy werd ook bequamelijk in de gelegenheden van 't bloedspuwen en andere borstqualen gebruikt.

Men mengt die onder de dranken van een
tot

tot twee of dry oncen , maar alleenig geeft men het in tot een once.

Syrupus Artemisia Fernelii.

R. Rasil. Eœniculi ,
Pœoniæ ,
Rubicæ tinctorum , elk een half
once.

Laat dese een weinig met elkander gesto-
ten zynde , in een genoegsame quanti-
teit dunne mee opkooken , doet dan daar by

Rad Helenii. Iridis ,
Levistici , elk een half once.

Herb. Artemisiæ , twee handen vol.

Betonicæ. Calaminth.

Chamætryos. Chamæpyt.

Hyssopi. Hyperici.

Majoranæ. Matricar.

Mellissæ. Nepetæ.

Origani. Prassii, Pulegie,

Sabinæ , elks een hand vol,

Sem. Anisi. Dauci ,

Fœniculi , Nigellæ ,

Ocimi , Petroselinii ,

Rutæ . elk dry drachmen.

Alles wel gesneden en gestooten zynde ,
laatse met elkander vierentwintig uren
weiken , laat het dan eens sagjes opkoken ,
giet het kooksel door een seef , doet daar
vyf pond witte poederfuiker by , klariff-
ceerte als voren gesegt is , en kookte tot
een

een Syroop; onder het kookken fult gy daar een fakjen inhangen met een once Kaneel, en dry drachmen Spicæ indicæ. De Syroop gekookt zynde, fult dat popjen ook in uw Syrooppot hangen.

Zy is bequaam om alle verftoptheden t'ontdoen, welke uyt taye, dikke, en lym-agtige vogten beftaan. Want fy doorsnyd, opend, en verdunt feer krachtig; is feer dienftig tot de moeder qualen, om de ftonden te verwekken, of alle winden uit te doen lofen.

De gifte is als voren.

Syrupus Jucci Betonica.

Neemt dry pond pap van Betoni, dat door neersinken gefuivert is, of men clarificeert het wel met wit van een ei, men kan het felve ook filtreren. Doet daar by anderhalf pond witte poederzuiker, eens opgekookt hebbende, gietsfe door een wollen lap, kooktfe dan tot een Syroop, onder het koken moet men gedurig het fchuim afnemen.

Sy werd gebruikt in de hooft-en moeder-qualen: opent fagtelyk, is atvegende, en de ftonden matig affettende.

Men gebruikt die in quantiteit als voren.

Syrupus Boraginis,

Defe werd op de zelfde wyfe gemaakt als

Sy-

Syrupus Betonica: dog sommige maken die uit de bloemen.

Sy heeft haar gebruik in dolle en swaar-
moedige luiden, en schynt te doen vervro-
lyken, hier uit komt het versje

Ik die hiet Bernagie;

Geef't hert altyd couragie.

Zy is opende, het bloed zuiverende,
alle verswaktheden te gemoet komende,
verdryft het hertbeven, hertklopoen, hert-
vangen en diergelyke.

Dese giste is als voren.

Syrupus Cardu Benedicti.

Dese werd gemaakt als voren.

Sy is goed in quaadaardige en pestkoo-
fen, als ook in alle andere kooften, weder-
houd alle bedervingen van vogten, verwekt
sweeten, dood de wormen, en ontdoet de
geronnen *Lympha* in de zydewee.

De giste is mede als voren.

Syrupus Cichorei simplex.

Men maakt dese als de *Syrupus Betonica*.

Sy maakt de buik week, ontdoet de ver-
stoptheden der lever, milt, scheid, doet de
gal afscheiden, is bequaam in alle kooften,
en stillt de brand in de nieren.

De giste is als voren.

Sy-

Syrupis Scabiosa.

Dese maakt men als de vorige Syropen. In de borstqualen bevind men dese Syroop seer goed te zyn, voornamentlyk in de engborstigheid, zydewee, long ontfteking, bloedspuwen uit de long; suivert alle etter en dryft die uit.

De gifte is als voren gefegt is.

Syrupis Botryos.

R. Herb. Botryos, dry handen vol.

Eryfimi,

Urticæ, elk twee handen vol.

Caulium rubrorum.

Tussilaginis, elks anderhalve hand vol.

Kookt dese in een genoegsame quantiteit waters, doet by het doorlygsel twee pond en een half witte poedersuiker, klarificeert het vogt met eyerwit, laat het door een wolle lap loopen, en kookt het tot een Syroop.

Zy is goed in alle gebreken der borst, als hoeft, engborstigheid, heesheid, bloeden etter spuwen.

Men gebruiktse voor een likking of in eenige borstdranken tot een once ofte twee,

---

Syrupis Byzantinus.

R. Succii Apii,

Intibi fativi, ana twee pond.

D

Bu-

Buglossæ,

Lupuli, ana een pond.

Schuimt dezelve door het koken, tot de sappen klaar werden, en kooktze dan zagjes met dry pond zuiker tot een Syroop.

Haar gebruik dient om alle verstoppingen weg te nemen, alle slym te verdunnen en uit te jagen, is goed in de geelzugt, verharding der lever en milt, is goed in waterfugt.

Men mengtse gemeenlyk tot een oft twee oncen in een drank.

Syrupis capillorum Veneris,

Neemt versche *Capillus Veneris* vyf oncen, doorlyndse een weinig. Soethout, geschrabt en gestooten, twee oncen, Laatse samen 24 uren in warm water weiken, kooktse dan sagjes een half uur lang: het doorsytsel door wit van een ei klaar maakt zynde, doet daar by vier pond witte poederzuiker, en kooktse tot een Syroop.

Dit is een goede Syroop in de gelegentheden van de borst, neerdruppingen in de long, hoest, zydewee, als ook om alle ingewanden t'ontsluiten. Men gebruikt haar in een likking alleen, of met andere Syropen gemengt. Men mengt die in borstdranken tot een en twee oncen.

Syrup.

Syrupus Cichorei cum Rhabbarbaro. ☞

- ℞. Rad. apii Asparagi, ʒ
 Fœniculi, die versch zyn, elks twee
 Herb. Cichorei, (oncen,
 Endiviæ fativæ,
 Taraxici, elks twee handen vol.
 Fumarizæ,
 Hepaticæ oft Lichenis,
 Lactucæ, Lupuli,
 Sonchi lævis, elks een hand vol.
 Capilli Veneris,
 Hordei integri, elk anderhalf once.
 Fructum Alkekengi.
 Glycyrrhizæ rasæ, elks ses drachmen. ʒ

Kooktse in een genoegzame quantiteit waters, tot een derde versoden is: gietse door, doet daar by vier pond witte poederzuiker, kloptze met wit van een ei, en kooktze tot een Syroop.

Neemt onderwyl en de beste Rhabarber, klein gesneden, vier oncen: *Spica nardi indica*, twee drachmen, weikt die 24 uren lang in een goed deel van het bovengeschrevene kooksel, sygtse warmtjes door, en giet desselfs tinctuur by de Syroop, wanneer hy byna hoog genoeg gekookt is, en kookt die dan tot een behoorlyke dikte. Sommi-ge nemen de *spica* wel, en hangen die in een sakje in de Syroop, maar tot wat voordeel weet ik niet.

D 2

De

De Syroop is goed in alle galziekten, als buikloop, rodeloop, geelsugt, alle verstoppeningen des levers, milts, scheils en andere deelen, cachexien en ongedaantheden; ze werd zeer nuttig in alle kinderziekten gebruikt, als ook tegen de wormen, braken, slym en diergelyke.

Men mengtse in dranken van een half once tot twee: in conditien soo veel tot een bequame dikte genoeg is. Eerstgeboren kinderen geeft menze tot een papepeltjen oft twee, wat ouderzynde van twee dragmen tot een half once, by welke men om een weinig te acueren eenige greinen *Scammonii* mengt.

Syrupus Diacnicu.

- ℞. Rad. Angelicæ, Apii,
 Asparagi,
 Fœniculi, *versch.*
 Glycyrrhizæ aa een once.
 Polypodii quercini *ander*
half once.
 Cort. Tamarisci, een half once.
 Herb. Adianti, Buglossæ,
 Chamædryos, Chamæpytios,
 Hyssopi, Origani,
 Scolopendrii,
 Thymi aa een halve hand vol.
 Cuscutæ,
 Fruct. Alkekengi aa een half once.

Uva

Uvarum passarum van hare korrels
gezuivert *twee oncen.*

Sem. Cnici contusorum *vier oncen en een
half.*

Anisi, Ammios,

Dauci,

Fœniculi, *aa een once.*

De wortels, kruiden en zaden, geklopt,
gesneden en gestooten zynde, zult eerst
de wortelen koken, daarna de onruikende
kruiden, en op het laatste de ruikende; een
derde van 't water verkookt zynde, sygt het
kookzel door, doet daar by twee pond
witte *poederzuiker*, geklarificeert zynde,
kooktze tot een Syroop. Onderwyl neemt
men een gedeelte van 't bovengeschrevene
kooksel, en men weikt daar 24 uren lang
in.

℞. Fol. fennæ mund. *vier oncen.*

Rhabarbaria electi *anderhalf once.*

Agarici trochiscati *een half once.*

Zingiberis *een dragme.*

Des anderen daags drukt men dit weiksel
sterk uit, eerst heet gemaakt zynde, en
men doetse op het laatste by de Syroop, en
kooken het selve met elkander tot een be-
hoorlyke dikte :

Men gebruiktze in verouderde, dage-
lykze en derdendaagze koortsen, tot alle
verstopheden, en slymigheden, water-
sugt, en alle vogtige waterigheden, sy
suivert alle ingewanden van hare vuilighe-
den.

D 3

Haar

Haar *Dosis* is als van de voorgaande Syroop gezegt is.

Syrupus Diacodii.

℞. Caputum Papaveris albi *sonder zaad*,
twintig,

Siliquarum dulcium (*dat is St. Jans
brood sonder zaad*) dry oncen.

Rad. Althææ.

Glycyrhizæ rafæ aa *unc. duas.*

Alles gesneden en gestooten zynde, kooktse in een genoegsame quantiteit waters, het zoethout op het laatste daar by doende anders verliest het zyn zoetigheid: doorgedaan zynde, doet daar anderhalf pond roode kandyzyker by, na gedane clarificatie kooktse dik als honingot tot een dikke Syroop.

Deze Syroop dient in alle hoeft en long-ziekten gebruikt, voornamentlyk die des nagts daar van niet slapen konnen: is seer dienstig in kleine kinderen, zy verwekt ook eenigfints de sloop, en maakt een ruime borst.

Men gebruikte als een likking alleen, of met andere Syroopen gemengt: men doetse ook by de borstdranken.

De kinderen geeft men daar een papepeltjen min of meer van in, na datze groot of kleen zyn, of men laatse daar van met

ee

een soethouts lepeltjen aan likken. In de dranken doet men die van een half tot twee oncen.

Syrupis Fumariz.

℞. Rad. Polypodii quercini. *twee oncen.*
Herb. Abfinthi Romani,
Cuscutæ. Endiviæ,
Scolopendrii,
Lupuli *aa man. unam.*
Epithymi *anderhalf onse.*

Kookt het in genoegzaam water tot op de helft: doet by het doorsygsel

Succi Fumariz, *anderhalf pond.*

Boraginis,

Buglossæ *aa libr. sem.*

Sacchari albi *libr. quatuor.*

Kookt alles tot een Syroop.

Zy suivert het bloed, en verdryft alle verbrande en siltige vogten uit het bloed: opent alle verstoppingen der ingewanden, verdryft de geelsugt, maakt de buik week, verdryft de schurftheit des huids.

De manier van gebruiken is als in de *Syrupis Diacnicu* gesegt is.

Syrupis Glyzyrhizæ.

℞. Rad. Glyzyrhizæ rasæ *unc. duas.*

D 4

Herb;

Herb. Tussilag *man. quator.*
 Capilli veneris *unc. unam.*
 Hyssopi *unc. sem.*

Laatsetezamen 24 uuren in warm water weiken: kooktle dan een weinig, maar laat den geur van den Hytop niet vervliegen, met te lang te koken.

Doet by het doorsijgsel, de beste geschuimde honing, witte poederzuiker, elks een pond, en kooktse sagjes tot een Syroop.

Men gebruiktse in alle gelegentheden van de borst en hoeft, zydewee, drogenhoest, en diergelijke.

Men geeftse in een likking of borstdrank alleen, of met andere gemengr.

Syrupus Hyssopi.

z. Herb. Hyssopi gedroogt *anderhalf once.*
 Capilli veneris *drach. sex.*

Rad. Apii. Foeniculi,
 Petroselini *versch.*

Glyzyrhizæ *rasæ, aa drach. decem.*

Jujubas.

Sebesten *aa dertig.*

Ficus Pingues.

Dactylos Pingues *aa tien.*

Uvarum passarum. *van haare korrels*
 gezuuyvert, *anderhalf once.*

Hordei mundati, *een half once,*

Sem.

Sem. Cydoneorum,

Malvæ, aa dry drachmen.

Kookt eerst de gerst met de Rad. apii, Petroselin. en Fœnic. wat gekookt hebbende, doet daar de vrugten in, en op het laatste de Hysop. Maar trekt de slymige zaden alleen uit. Alles wel gekookt zijnde doet het door: doet daar by drie pond witte poeder-suiker, wel geklariificeert zijnde, mengt daar het klaare doorsijgsel van de zaden by, en kookt het tot een Syroop.

Het gebruik en Dosis is als in de Syrupus Glycyrrhizæ gelegt is.

Syrupus Jujubinus

℞. Jujubas festig.

Hordei Mundati,

Rad. Glycyrrhizæ rasæ,

Herb. Capillorum veneris, aa unc. un.

Flor. Violarum,

Sem. Malvæ, aa drach. quinque

Cydoneorum, Lactucæ,

Melonum,

Papaveris albi, aa drach. tres.

Alles wel gekookt zijnde, laatse een nacht te weiken staan, kooktse tot op de helft: doet by het doorsijgsel twee pond witte poeder-suiker, geklariificeert zynde, kooktse tot een Syroop.

De kragten en gebruik zyn als voren.

Syrupus Menthae.

- ℞. Succī Menthae. *libr. unam.*
 Cydoneorum,
 Granatorum acidorum, depura-
 torum,
 Infusionis Rosarum rubrae *aa libr. sem.*
 Sacchari albi,
 Mellis dispumati, *libr. unam & sem.*

Kookt het te samen tot een Syroop, doet op het laatste van uw Syroop daar een saken in met

Pulveris Diarrhodon Abbatis *unc. sem.*
 De Syroop gekookt zijnde, hangt het selve mede in de Syrooppot.

Sy is dienstig in de koude maagqualen, of braken, walgen, de hik, buikloop en diergelyke.

Men mengtse onder dranken, conserven als anders, van een half once tot een en twee oncen.

Syrupus Myrtinus.

- ℞. Bacc. Myrti *unc. duas & semis.*
 Mespilorum immaturorum *libr. sem.*
 Sem. Oxyacanthæ. *dat is Berberis.*
 Summach, *dat is;* Rhôis obsonio-
 rum,

Ba

Balaustiorum,
Rosarum rubrarum,
Santali rubri,

albii, aa *unc. unam & sem.*

Gestooten en gesneden synde, kookt alles in regenwater tot een derde verkookt is, doet by het doorfygsel vyf pond poedersuiker, geklarificeert zynde, giet op het laaste daar by.

Succi Cydoneorum,
Granatorum acidorum, depura-
tor, aa *libr. duas.*

Kookt alles sagjes tot een Syroop.

Sy is bequaam in de bloedspuwing uit de long, allerlei buikvloed, neusbloeding, te groote stonden en kraamvloed, pisvloed, braken en diergelyke; want dese Syroop is bequaam om te stoppen en de ingewanden te versterken.

De *Dosis* is als voren.

Syrupus Papaveris.

℞. *Capitum papaveris albi, dieryp en ge-
droogt zyn met haar zaad, unc. sem.*

Kleef gesneden zynde, kooktse in een genoegzaam deel water tot op de helit, laatse een nacht staan weiken, warm gemaakt zynde, doetse door een zeef, doet by het doorfygsel twee pond en een half witte poedersuiker: geklarificeert zynde, kooktse tot een Syroop.

D 6

Zy

Zy is goed in alle Catharren, en finkigen, als ook in de gelegentheden van de borst, hoeft, heefe keel: het stilt alle pyn en doet matig slapen.

De *Dosis* is als in de *syrupus Diacodij*.

Syrupis Papaveris Erratici.

℞. *Florum Papaveris Erratici, versch libr. tres* (maar gedroogt zynde) *libr. unam.*

Laat dese te samen in een goed deel warm regenwater weiken, tot alle de Tinctuur is uitgetrokken: perstse sterk uit, doet daar by dry pond witte poedersuiker, geklarificeert synde, kooktse tot een Syroop.

Men geeftse in hete koortsen, zyde wec, long ontstekingen, scherpe zinken of niervloeyingen op de long, maag en darmontsteekingen, verwekt ook eenigstints de slaap.

Men doetse in likkingen, juleppen en dranken van een half once tot twee oncen.

Syrupis Portulacæ.

℞. *Succi Portulacæ, libr. unam.*

Bellidis, Fragariæ,

Lactucæ, Plantaginis,

Sempervivi medii,

Violariaë, alle door neersinken gesui-

vers

vert. aa unc. duas.

Sem. Cydoneorum drach. duas.

Maakt uit het Sem. Cydoneorum met wat regenwater een slym. Doet by de sappen twe pondt witte poeder suiker, geklarificeert zynde, kooktse tot een Syroop, daar op het laatste by doende de Mucilago.

Dese Syroop silt eenigfints den dorst, indien men daar van likt, en is daarom bequaam in de sprouw en alle heete monden.

Dese Dosis is als boven.

Syrupus quinque Radicum.

ʒj. Rad. Apii.

Asparagi,

Foeniculi,

Petrofelini,

Rusci, alle versch aa unc. quatuor.

Kleingestoten zynde, kooktse te samen in een goed deel regenwater, laatsen een nacht weiken, warm doorgesegen zynde, mengt daar by vier pond witte poeder suiker, klarificeertse, en kooktse tot een Syroop.

Zy opend alle verstopheden van het cheil, lever, milt, &c. en brengt een bequaame gifting in het bloed.

In een drank en conserf geeft men die van een half once tot twee oncen.

D 7

592

Syrupus Rosarum Siccatarum.

Neemt een pond gedroogde roo rolen, laatsle in warm water 24 uuren lang weiken, doet by het doorrygsel twee pond witte poeder suiker, kooktsle tot een Syroop.

Sy stelpt alle vloed, braken, en versterkt de losse ingewanden, suivert de innerlyke en uiterlyke sweeringen, en heelt de selve. Het gebruik is als voren.

Syrupus Rosarum solutivus.

Neemt infusie van versche bleike rosen, daar negen reifen verse rosen syn bygeweikt geweest. Of neemt dry pond verse bleike rosen, giet daar een goed deel warm regenwater op, laatsle een nagt stian weiken, warm door gesegen zynde, doet daar by vier pond geklaarde suiker, en kooktsle tot een syroop. Of men neemt tot twee pond sap van bleyke rosen dry pond suiker, en men kookt het tot een Syroop.

¶ Sy is afvegende, openende, en versagtende, dryft alle gal en slym sagjes uit, en doet den buik week maken.

Syrupus Rosarum solutivus cum Sena.

℞. Fol. Senæ mundatorum unc. octo.

Sena

Sem. Anifi,

Fœniculi dulcis aa *unc. sem.*

Laatse twee dagen lang in een infusie van bleeke rosen, als voren gesegt is, weiken, warm uitgedrukt zijnde, doet daar twee pond witte poeder suiker by, en kookt het tot een Syroop.

Dese heeft de kragten als de vorige Syroop, dog sterker, doet niet alleen den buik week maken, maar purgeert sagtelyk van een half once tot twee oncen ingenomen; dese kan mer. ook wel met wat *Scammoneum* acuieren: men mengtse by de purgeerende dranken.

*Syrupus Stachadis.*x. Flor. Stachadis *unc. quatuor.*

Herb. Betonicæ,

Calaminthæ,

Origani,

Thymi, aa *anderhalf once.*

Salviæ,

Flor. Rorismarini aa *unc. sem.*

Sem. Fœniculi,

Pæoniæ,

Rutæ aa *drach. tres.*

Alles klein gesneden zijnde, laat het in een goed deel waters toegedekt zijnde 24. uren weiken, kooktse op het laatste eens op, en doet by het doorsijfjel witte poeder zuiker, en witte gelchuide honing; elkstwe pont, en kooktse tot een Syroop. ls

Isgoed in alle koude herfen siekten; taije slym in eenige ingewanden: swakke maag, kramp, lammigheid, hooftpyn, stuipen, valende siekte en diergelyke.

Dosis van een halt tot een en twee oncen, alleen of elders anders onder gemengt,

Syrupus Symphyti Fernelli.

℞. Rad & Cymarum Semphyti majoris.

Herb. Bellidis cum toto, elks drie deelen.

Betonice,

Pimpinellæ,

Plantaginis,

Polygoni,

Scabiosæ.

Tuffilaginis,

Flor. Rosarum rubrarum elks twee deelen.

Alles klein gestooten synde perst daar een sap uit, kookt'et en schuymt'et, doet by yder dry pond sap, twee pond en een halt witte poeder suiker, en kookt het tot een Syroop.

Sy wert gebruikt in het bloed en etter-spuwen uit de long, men gebruiktse ook in de tering en alle innerlijke sweeringen om te suiveren en te heelen.

De *Dosis* als voren.

Sy-

Syrupus Violarum Compositus.

Neemt vyf handen vol groene *Viole bla-*
den, kookte in een genoegzaam deel ger-
ften water, doet daar by *Fujuben* en *Sebe-*
sten van elks twintig, daar na *Sem. Cydoneo-*
rum en *Malva* elks seven drachmen. Wel
gekookt hebbende, doet hy het doorsyg-
fel anderhalf pond witte *Poeder fuyker*, en
kookt het tot een Syroop.

Men befigtte in de zyde wee, heete
hoeft, sprouw en drooge tonge: want zy is
verkoelende en vogtig makende. Sy is ook
in de heesheid, brandende Pis en nierfiekte
De gifte is als voren.

Mel. Mercurialis.

Neemt drie pond gefuivert *fap van Bengel-*
kruyd, of *Mercurialis*, witte gefchuimde
hooning vier pond, kookte op een fagt vuur-
ten tot een Syroop.

Sy wert in klyfteren meest gemengt,
zynde zeer afvagende, en de buyk los ma-
kende, dryvende alle galagtige en waterige
vogten nabuiten toe, fuyvert ook de lyf-
moeder, en maakt die tot het telen be-
quaam.

Van een half tot twee oncen doet menfe
in de klyfteren.

Mel.

Mel. Rorismarini.

Neemt de topjes van de *Rosemaryn* met haar bloemen in de schaduwe gedroogt, laatse in warm water wicken, doet daar by drie pond witte geschuimde *hooning*, kooktse te samen tot een goede dikte, nog warm zynde, doetse door een doek, en be-waartse.

Sy werd meest in klyfteren voorgeschre-ven, tegen de kolyk, en moeder pynen, als ook tegen de lammigheid die na de ko-lyk dikwils komt te volgen. Sy verdryft de winden en alle rauwe slym uit de darmen,
De gifte is als voren.

Mel. Centaurii.

Haar manier van beryden en gifte is als voren.

Zy is goed in verfwore darmen en andere ettergaten om te suiveren, doet de ogen klaar sien, suivert de lyfmoeder, dood de wormen, stilt de kolyk, en maakt de buik week, alle gal en slym uitdryvende.

Mel. Rosarum Astringens.

Neemt versche roode Rosen, die nog niet volkomen open zyn, twee pond, of gedroogt zynde een pond, laat dese in water wicken,
tot

tot al de Tinctuur is uitgetrokken ; doetsc door een Seef, en mengt daarby *anderhalf pond* witte gefchuimde honing, en kookt het tot de dikte van een Syroop.

In klyfteren gedaan, geneest de buikloop, en fuiuert de verfworene darmen, als ook alle fwerigen uiterlyk gebruikt. Men gorgelt daar mede by gorgelwaters gedaan tegen alle ontftekingen der keel, mond, en tandvlees; fterkt ook de loffe maag en ingewanden.

De *Dosis* is als voren.

Mel Rosarum Solituum.

Neemt *infusie van bleike Rosen*, gemaakt als in de Syroop van Rosen gefegt is, dry pond. Gefchuimde honing, vier pond. Kooktfe tot de dikte van Syroop.

Sy is van kragten als de Syroop van bleike Rosen, en wert meest by de klyfteren gemengt.

Oxymel. simplex.

Neemt gefchuimde honing, soo veel gy begeert, smeltze op de warme affche in een verglaafde nieuwe pot, gefmolten zynde, doet daar soo veel *wyn edik* by, tot het fon; der koken tot een Syroop werd.

Sy is feer goed om alle taye en flymige vogten te doorsnyden en dun te maken; alle
ver:

verstoppen t'ondoer, sy dempt de woedende gal en swavel des bloeds; maar moet in alle lighamen die veel suur hebben niet gebruikt werden.

De *Dosis* van een half tot een en twee oncen, alleen of elders anders onder gemengt.

Oxymel Scilliticum.

Deze werd op de selfde wyse gemaakt als boven, alleen dat men in plaats van gemeenen edik *Acetum scilliticum* neemt.

Sy is dienstig tot alle slymige qualen in de hersenen, long, maag, darmen, en andere ingewanden, de gitte is als voren.

Diamorum Nicolai.

Neemt sap van onrype *Moerbessen* en *Braambessen*, elks een pond, witte gelchuimde honing anderhalf pond, kookte tot een dikke Syroop.

Ze werd in alle keel en mond ontfeking gebruikt, trekt samen, verkoelt de mond, en maakt de drooge tonge vogtig, men maakt daar likkingen van, of men mengte by de gorgelwaters, van een half once tot twee oncen.

Gemeene Rob *Acacia* op Sap
van *Sleepruimen*.

Neemt soo veel onrype *sleepruimen* als 't u belieft, kooktse in water totse sagt zyn, vryft dan de *Pulpa* ofte merg door een wijde zeef met een houtlepel, doet dan by yder pond van dese *Pulpa*, twee pond witte suiker, en kooktse tot de dikte van *Rob* of gelei.

Men gebruyktse in allerley buikloop; soo van boven als van onder in gegeven, stilt ook de stonden en kraamvloed: men mengt se ook onder de pleisters om op de maag en darmen te leggen, als ook tot het uithangen des darms, scheidde en baarmoeder.

Rob. Berberorum.

Ribesiorum.

Neemt het sap van *Berberissen*, of van *Aalbessen* twee pond; witte poeder suiker een pond, kooktse te samen tot de dikte van een gelei of *Rob*: andere nemen de *Bessen* en de *Suiker* te gelijk, welke sy te samen op het vuur setten, welke tot een bequame dikte gekookt siinde, door een doek gewrongen en bewaard werd.

Zy zijn beide alle gal, swavel en sitigheit t'onderbrengen, en verkoelen by gevolg, verslaan den dorst en vertriffen den mond, voornamentlijk in heete koortsen, heete gallige maag.

VIERDE